

Johann Gottfried Hauptmann

**Paraleipomena Qvaedam Dissertationis De Laconismo : Sistens Lvstrationem
Illvstris Rvthenei Civivm A. C. D. MDCCLXXIII. Posteriozem**

Gerae: Ex Officina Rothii, [1774]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn890240817>

Druck Freier Zugang

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ

QUAEDAM

DISSERTATIONIS DE LACONISMO

SISTENS

L V S T R A T I O N E M

ILLVSTRIS RVTHENEI CIVIVM

A. C. D. CIOCCCLXXIII.

POSTERIOREM

INDICIT

D. IO. GOTTFR. HAVPTMANN.

LYCVRGVS 32, 2. de Lacedaemoniis:

Καλόν ἐστὶ πόλεως εὐνομουμένης, περὶ τῶν διαφόρων
παραδείγματα λαμβάνειν.

GERAE

EX OFFICINA ROTHII.

Ob-694(1.7)

Primum virium diuinitus concessarum periculum, apud Lipsien-
 ses, olim publice feci, dissertatione *de Laconismo*. Praesidem
 eligebam celeberrimum aetate sua KAPPIVM, cuius et epistolam
 subiungendam curavi. Significat haec epistola, non nullis in
 momentis, a me disensum. Cum subinde quaererem ex illo, quinam
 iste foret: exhibebat mihi GRVTERI *thes. crit.*, ibique decretum Laco-
 num, de Timotheo Milesio *a)*, qui, ante Platonem, Euripidis aetate,
 vixit. Ostendebam ipsi, non omni dubio superius esse decretum, nec
 adeo generalem illam Laconum consuetudinem, vt ne quidem vnum di-
 uersum exemplum inueniretur, vbi saltem a potiori nomen adoptetur.
 Haud negabat ipse quidem, sed ad negotiorum cumulum prouocabat,
 qui lectionem disputationis interpellarit, vnde sibi prospiceret, oportere.
 Mihi vero potius id honorificum, quam noxium fore; quia, non
 arbiter pugnae, sed spectator, sit accessurus. Id et statim post, in
 ipso conflictu, professus, reuera praestitit; ne verbum quidem addens,
 praeter sollemnem inuitationem et gratiarum actionem. Nemo neganti-
 um eam chordam tetigit. Neque generatim, quantum recordor, quid-
 piam seria controuersia reposuerunt; cum summi viri, MÜLLERI, HE-
 BENSTREITH, STEGERI, POHLII, dubitantium partibus fungerentur. Nec
 ergo nunc offensionem, ab illo disensu, vel a decreto, vereor. In-
 terea dies diem docet. Hinc, e copioso post obseruatorum penu,
 non nulla saltem, ad ordinem illius disputationis, adnotabimus. Chilo
 fuit ephorus Laconum olymp. XXXXIII. *b)* tributasque sibi sententias ha-
 bet: *nosce te met; ne quid nimis; comes aeris alieni miseria c)*; quae iam *βραχυλο-
 γίαν* Loconicam spirant *d)*. Eamdem populo toti PLATO *e)*, quem ad mo-
 dum *πολυλογία* Atticis, Cretensibus *πολύνοια*, tribuit. Non, quasi sensus am-
 plicandi parum curiosi fuerint Spartani; sed, quoniam breuitatem minus
 cura-

- a)* T. III. in PAVLI LEOPARDI Isenbergensis, *emendationum et miscellaneor.* L. VIII.
 p. 160. sqq. ed. Frf. 1604. Speciosius obiici potuissent, vel antiquioribus Laconum pas-
 sim tributi, longiores sermones, v. g. Menelao, in EVRIP. *Iphig. in Aul.* v. 334-375.
 412-440. 473-503. cet. Sed, ibi quoque, partim comica licentia, partim nihilo minus
 latens acumen, ac similia perpendi merentur. *b)* de aliis v. FABRIC. *B. Gr.* II, 23, 14.
c) PLIN. *H. N.* VII, 32. DIOG. Laërt. I, 1, 14. 3, 2. BVDDEL. *diff. de ethica Chilonis* §. 1.4.
d) QVINCT. VIII, 3. sq. *e)* *de legg.* L. I. p. 517. ed. Bal. 1556.

curabant Cretenses. Nec autem hinc obscura quaeque reddere solebant priores, quod THEOD. IANSSONIVS ab ALMELOVEEN *f*) arbitratur. Licet verum sit, quod apud SOPHOCLEM *g*) *Electra*; quodue FLACCVS *h*): *brevis esse laboro, obscurus fio*. Sed iure connectit illa: καθάρθωσαν βροτούς: dum breuitas sermonis ad attentionem erigit ac meditationem. Ita quidem principalis facundia computabatur, cui paucis multa cohibenti, curae fuit, causam potius implere, quam paginam *i*). Scilicet, actionibus intentiones erant Lacones, quam verbis. Vtiterius id probabunt THUCYDIDES ac LIBANIVS. Ille *k*), πλείουσι δὲ, subiungit, ἐν ᾧ ἀνκαρὸς ἢ διδάσκοντάς τι τῶν προύργου λόγους, τὸ θεόν πράσσειν. Hic autem antea scripserat: εἰ δὲ Σπαρτιάτιν πεποιθένος μελέτην δόξανόμον ἕτερον καὶ γὰρ παραβαίνων Λακωνικὸν μηκύνων τοὺς λόγους, μηδὲ εἰς βασκανετώ. Οὐδὲ γὰρ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν συμπιπτόντων ὀλίγας κεκρήσθαι συλλαβῶς ἐπιτηδέουσι Λακωνες, ἀλλὰ συμμετρῆν τῇ δυνάμει τῶν πραγμάτων αἰεὶ μελετῶσι τὰ ῥήματα. Sic forte pariter initio facta dubia, Laconismum legitime contemplati, remouebunt. Ceterum, quoties aliquid paucioribus comprehendere poterat verbis, valebat PLATONIS *l*) illud: Λακωνικῶ τρόπου τὸ τὰ βραχύτερα αἰεὶ προτιμᾶν. Dicebant enim, σκιάς τῶν πραγμάτων τοὺς λόγους εἶναι *m*). Tanto maiorem fidem PLATO singulatim meretur, quanto studiosius, quidquid in Cretensi re publica Spartanaque sapienter institutum reperiebat, in libros suos de legibus, deriuauit. Tanto maiorem et opinionem acta Lacedaemoniorum capiebant; quanto verius videbatur, Atheniensium esse ducere pompas, Eleorum certamina statuere, Spartanorum, si quid isti deliquissent, caedendo castigare. Res eius modi gestae fontem habebant indolem, populi consuetudine nixam, qua fortitudinem maximi faciebant, contemnebant mortem *n*). Auaritiam carpit, ipse princeps oratorum Graecorum *o*), ante DIONEM Chryf., narrantem, quo modo Deus Lacones, cum Arcadiam ex avaritia petissent, punierit. Vel hinc omnino tam orationis breuitas, quam sententiae subtilitas, nasci potuit. Eodem ty-

f) in *inuentis nou-antiquis* (Amsterd. 1684. 8.) p. 50. *g*) in *Electra* v. 416. sq. *h*) de *A. P.* 25. sq. *i*) SIDON. APOLL. III, 3. *k*) p. 224. ed. Oxon. 1696. fol. *l*) de *legibus* L. III. p. 545. inf. ed. *m*) ISIDORVS Peluf. *epp.* III, 232. *n*) exempla proponit CICERO *Tusc. quaest.* I, 42, 100. 102. hinc et urbem sine moenibus inhabitabant, TZETZES *Chil.* VIII. hist. 276. *o*) DEMOSTH. in or. de Megalopolitis p. 85. *Opp.*

rannis accedit p), quatenus domino seruus μονοσύλλαβος. Nos autem potius in laude subsistemus. Hic Socrates, apud PLATONEM q), praeter alia: *Εἰ δ' ἂν ἐθελήσεις, εἰς σωφροσύνην τὴν καὶ κοσμιότητα ἀποβλέψαι, καὶ εὐχέριαν καὶ εὐκολίαν, καὶ μεγαλοφροσύνην, καὶ εὐταξίαν, καὶ καρτερίαν, καὶ φιλοπονίαν, καὶ φιλονεκίαν, καὶ φιλοτιμίαν τὰς Λακεδαιμονίαν, πᾶντα ἂν ἠγήσαμο σεαυτὸν πᾶσι τοῖς τοιοῦτοις.* Quod hic virtutes! quam insignis comparatio! Nihilominus exquisitius incrementum videtur, quod APOLLONIVS r) Tyanensis adhibuit, vbi virorum esse non peccare, generosorum peccantes obseruare, Lacedaemoniorum pariter corrigere, prae se fert. Ipsos autem perfecte commendatos mores, emendabant leges. In quibus contemplandis, eo iam breuiores erimus, quo plura diximus alias subinde. Singulatim hic a deuiis cauendum; ne vel nimium iis legibus, vel parum, tribuamus. Opponamus inter se, quae MABLY et VAUVILLIERIVS scripserint s). Priori iungitur, alioqui laudatus, professor in fano S. Galli, qui, lingua nostra, contemplationem politicam et moralem Lycurgeae legum latini, Lindauiae cloſocclxiii., cum eruditis communicauit, talem quidem, vt potius, exemplum Heluetiis daturus, animo prouido, Spartam perfectiones inferret, quam e legibus erueret t). Paucis contenta natura; sed errant omnino, qui vel ideo, cum Boulainuillierio, Beaumellio, ceteris, nihil ibi deficere putant, quod eam solam ducem sequantur. Eo progrediuntur corruptae naturae cultores! Equidem, nec restitui posse priscos Laconum mores, nec debere, putarem. Perlectis omnibus rationibus u), tempora statim frustra reuocassemus; ū vel rem eam probare libuisset. Ipse Lycurgus, in eius modi recentiorum scriptis, longe diuersus adparet ab illo, quem antiquitatis monumenta nobis proponunt. Omnes ipsum principes, regum filios, post se relinquere, clamitant, quos certe Salomonem praeferre decuisset.

Vnicam

p) CORN. NEP. XVI, 2, 4. EVSTATH. p. 293. sq. ed. Rom. 1542. q) in Alcibiade I. p. 222. vel p. 441. ed. olim adhibitae. r) ep. 43. s) *Examen historique et politique du Gouvernement de Sparte: ou Lettre à un Ami sur la Législation de Lycurge; en réponse aux doutes proposés par Mr. de Mably, contre l'ordre naturel et essentiel des Sociétés politiques, par Mons. Vauvilliers, Lecteur et Professeur Roial Patil 1769 12.* t) perpendamus modo, quibus verbis Lycurgum p. 5. leges ipsius p. 26. 38. sqq. 113. sqq. genium Spartanum p. 240. 243. sqq. designarit, vt et naturam nostram, hic enim agitur de morali, p. 40. 113. sqq. 164. sqq. 211. u) WEGELIN. c. 18. 22.

Vnicam veram virtutem causam fingunt mouentem; quam in hominem profanum non cadere, nosse valuissent. Amorem honoris ac patriae, loco diuitiarum et commoditatis, institutum esse censent: quem sapientius incitantibus rationibus adnumerasse viderentur; ni siluestres homines, caedibus saltem et victu foedo gauisos x), vel omnino brutos, maiorum primos sibi concepissent. Fingunt istud astus infernus et humanus factus; confutat statim diuina veritas. *Ευνομίαν* Laconibus PLATO y) tribuit; sed aequae ciues suos in pudorem coniecturus. Nec eadem leges, quod alias monui, semper obseruabantur. Hinc adeo diuersae partim narrationes. Vt hoc vtar, *ΧΕΝΟΦΩΝ* z), generatim, aurum et argentum esse perquisitum, et, sicubi repertum, poenam luisse possessorem; NICOLAUS Damascenus a) singulatim poenam capitis memorat, HERODOTVS β) autem, Sparta pulsam Maeandrum, Sami tyrannum, ab ephoris, quod aurea vasa ciuibus, et argentea, largitus foret: AELIANVS γ) demum Lyfandro tribuit corruptionem. Hanc igitur et *ΧΕΝΟΦΩΝ* δ), licet adhuc ambiguus, agnouit. PLVTARCHVS ε), numorum ferreorum ac breuiloquentiae Laconicae, sequentem miscet oppositionem: τὸ μὲν γὰρ σιδεροῦν νόμισμα, μικρὰν ἔχει ἐποίησεν ἀπὸ πολλοῦ σταθμοῦ δύναμις ὁ Λυκοῦργος ζ), τὸ δὲ τοῦ λόγου νόμισμα τοῦναντίον, ἀπὸ εὐτελοῦς καὶ ὀλίγης λέξεως, εἰς πολλὴν καὶ περιττὴν κατεσκευάσθη διάνοιαν, τῇ πολλῇ σιωπῇ τούτους παῖδας ἀποφθεγματικούς καὶ πεπαιδευμένους πρὸς τὰς ἀποκρίσεις μηχανώμενος. Itaque simul consuetudinem addit, nec bona Laconismi retinet. Haec et a contrario statim illustrans, intemperantiam in loquendo, sermonem vacuum et insipientem efficere, prae se fert. Dum et Lycurgeas leges, inter Laconismi fontes, retuli: non hic repetam, quae vel de *priscis legum Graecarum latoribus*, vel de *causis et gradibus mutationis Laconicarum Lycurgi legum*, postea disputavi. Saltem igitur adhuc laudo DIODORVM Sic. η). STRABONEM θ), PLVTARCHVM ι), CRAGIVM κ),

A 3

P.

x) HOR. de A. P. 391. lqq. y) in *Hippiam maiore* p. 386. *Minōe* p. 509. cf. *ΧΕΝΟΦ. de rep. Lac.* init. z) l. c. p. 540. ed. Bal. 1569. a) ap. STOB. *serm.* XXXII. p. 291. ed. Bal. 1549. β) L. III. γ) *H. V.* XIII, 29. PAVS. VIII, 32. fin. ATHEN. VI, 4. CRAGIVS tab. 10. infl. I. δ) p. 545. ε) T. I. *opp.* p. 51. cf. CRAGIVS l. c. infl. 2-6, ζ) Eo respicere videtur PORPHYRIUS, saeculi tertii scriptor, *περὶ ἀποχῆς* L. III. p. 350. subiungens: καὶ τοῦτο ἀπὸ πολλοῦ σταθμοῦ καὶ ὄγκου δύναμις ὀλίγην ἔχοντι. η) *bibl. hist.* L. I. p. 105. ed. Duker. θ) L. X. p. 739. ed. Almen. ι) in *vita Lycurgi* T. I. p. 42. *Opp.* κ) III, I. tot.

P. D. ΗΒΕΤΙΜ λ), praeter ceteros. Aequali modo sum animatus, quod ad Laconicae iuuentutis educationem adtinet. Non alii solum eam persequuti fuerunt: verum et ipse, Graecis in antiquitatibus, licet nondum publici iuris factis, cetera commemoravi. Tanto quidem pluris eadem contulit; quoniam omnes publice conuiuabantur et educabantur. Talis autem institutio fuit, ut a Musis quidem alieni viderentur, musices, architecturae, medicinaerudes: sublimioribus tamen disciplinis et artibus intenti viuerent. Inde, PLVTARCHVS in *Lac. inst.*, a παιδευμασι, γράμματα distinguit; et ARISTOTELES μ), licet non calluerint musicam, recte de bonis malisque cantionibus iudicasse Lacones, existimat. Idem ATHENAEVS ν) et AELIANVS ξ) corroborant; quorum posterior Terpandrum, Thaletem, Tyrtaeum, Cytoniatem Nymphaeum, et Alcmānem, nominat, quos peregrinos accersierint, ita ferente necessitate. Sic et in Lycurgi vita PLVTARCHVS ο), tanti Musas ibi factas esse, narrat, ut rex illis, ante praelia, sacrificaret. Pronam autem ad sermones inde consecutionem sequentibus innuit: ἀναμνηστικῶν, ὡς ἔοικε, τῆς παιδείας καὶ τῶν κρίσεων, ἵνα ὡς πρόχειροι παρὰ τὰ δεινὰ, καὶ λόγου τινὸς ἀξίας παρέχωσι τὰς πράξεις τῶν μαχομένων. Sic et alias, mereri potius laudes, quam enuntiare, studebant. Ipsas illorum preces εὐφημίαν dixit oraculum Ammonis π). Paullatim eam in sermonibus bonitatem, vel acutam breuitatem, vitia deformabant, luxuria nominatim et Asiatica mollities. Vituperant eam MARTIALIS ρ) et IUVENALIS σ). Accedit APOLLONIVS Tyanaeus, in ep, praesidibus et Lacedaemoniis inscripta τ). Verum tamen hodieque, de la GVILLETIERE υ), Laconismi se vestigia satis aperta reperisse, contendit. At, in primis amplificabatur Laconismus, a tot imitatoribus. Potissimum eo stoici spectabant, quorum paradoxa non sequebantur florem orationis, neque dilatabant argumentum, sed, minutis interrogatiunculis et quasi punctis, efficiebant omnia φ). Concilium igitur, aculeatum, horridum

λ) in *demonst. euang.* Prop. III. c. 2. §. 5. 35. c. 8. §. 10. μ) *polit.* VIII, 5. ν) XIII, 10. II. ξ) V. H. XII, 50. ο) CRAGIVS tab. 8. *inst.* 2. sq. 7. sq. π) PLATO Alcib. II. p. 231. fin. ΗΒΕΤ. I. c. prop. VIII. c. 109. p. 879. AVERANII *Opp.* T. I. diff. 41. in *anthol.* p. 106. n. 4. ρ) *epigr.* III, 55. 6. 7. σ) XI, 172. sq. et quae plures observant in edit. Paris. GRANGAEI p. 419. 435. τ) fol. 31. ed. Commel. quae cum *Apollonianaevitae* PHILOSTRATI L. III. plane conspirat. υ) in *Laced. ancienne et nouvelle* p. 299. sq. φ) *cic. parad.* post init.

ridum dicendi modum, severi praeferebant χ). Exempla sistit BRV-
TVS, in epistolis quibusdam ψ), neque SENECA minus, de saeculo qui-
dem suo plura trahens. Huc et pertinet Pantaleon, non ille medicus, e
Nicomedia Bithynorum, qui, Maximiani tempore, propter Christiana sa-
cra, crudeliter occidebatur, sed aetatis incertae diaconus, cuius $\lambda\acute{o}\gamma\omicron\varsigma$
 $\epsilon\iota\varsigma\ \tau\acute{\alpha}\ \acute{\alpha}\gamma\iota\alpha\ \Phi\acute{\omega}\tau\alpha$ superest ω). In praefatione Laconismum illi tribuit IO-
IAC. GRYNÆVS. At, consentit potius dictio, cum sententiosabreuitate,
verborum lusus, opposita, figuras alias recentiorum stoicorum ve-
nante; qualis et, in Gorgiae declamationibus, habetur. Aequali iure,
tam Laconicam verborum parsimoniam Antonino philosopho vindic-
ant, vt saepe sensum elidat, in libris XIII. suis aa). Eamdem laudem
consequuti sunt C. Marius, Iulius Caesar, Symmachus, quorum me-
dius certe nequaquam adfectat. Illius orationem ad Quirites, quam
SALVSTIVS bb) designavit, Laconicam, grandem, strictam, nervosam,
sublimem, sine arte artificiosissimam, vocat TH. CRENIVS cc); istum huc
et refert HIER. FREYERVS dd); hunc ipsum legamus ee). De Seneca phi-
losopho, nostrum facimus QVINCTILIANI ff) iudicium. Lipsii stilum
esse Laconicum, pronuntiat et C. H. LANGIVS gg). Initio certe, v. g. va-
riarum lectionum in libris, vndeicesimo aetatis anno scriptis, et in
orationibus, florem sequitur dictionis. Post, admiratio stoicae breui-
tatis Plautique ducebat in devia, de quibus singulari commentatione
scribere memini. Defendit illum quidem C. A. KLOTZIVS hh), ingeni-
um ostentans: dum ipsius auctoris stilus tutelae repugnat; vt, amicis
litteris, per iocum, demonstraui. Seuerius et accuratius iudicat GASP.
SCIOPPIVS ii). A CICERONE kk) iam, tali stilo tribuuntur, concisae sen-
tentiae, interdum non satis apertae, cum breuitate, tum nimio acu-
mine: Si quid acciderit eius modi; nec Laconismus erit, nec virtus

Ora-

χ) AVERAN. T. II. p. 316. ψ) legantur, inter CICER. ad Brutum ep. 6. neque minus,
quae Graece feruntur 33. 37. 69. cf. PHIL. BEROALDI *annot.*, sylloge II. in GRVTERI *thes.*
crit. T. I. (Ff. 1602.) p. 229. ω) in *monumentis patrum orthodoxographis* T. I. p.
396. sqq. aa) IVST. GOTTF. RABENER in *biblioth. imperator.* p. 312. *amoen. hist.*
philol. bb) *bell. Ing.* c. 85. cc) *exerc. II. de libris scriptorum optimis* n. 44. dd) in
orat. p. 50. ee) v. g. I. 45. V. 74. ff) X. 1. gg) in *institt. stili Rom.* P. II. c. 4. §. 8.
 hh) in *or. pro Lipsii Latinitate* Ienae 1761. 8. ii) *de stilo hist.* p. m. 20-25, 56. sq. 91-98.
107-III. 149-173, 199-202. kk) *de clar. or.* 17, 66.

orationis. Docet iam ARISTÓTELES II); ipse licet obscuram ad breuitatem subinde pronior. Iste quippe facilis error eruditus, qui suppleant animo lectoribus ignota. Sufficit autem; si vel illi perspicuitatem commendent, vt, inuitos abripi se, fateantur. Inciderunt tempora, quibus et genius saeculi breuiloquus esset. Non tam aetatem imitatoris Thucydidei Sallustii respicimus; quam Senecae Pliniique iunioris. Interim illos omnes βραχυλογίας accusat ANDR. SCHOTTVS mm); immo, QVINCTILIANVS nn) iam Sallustianam breuitatem remouet. Ita perspicuitas prima lex esto, neque lumine lector, vel auditor, priuetur, sed donetur. Hic anteuertit imitationi natura oo): Nec autem laudabilem breuitatem adhibere potest; nisi quis copiose scribere didicerit pp). Postquam igitur de copia verborum et rerum egit ERASMVVS; contractionem orationis circumductae MORHOFIVS qq) adiunxit. Imperatoria nominatim breuitas euehitur rr). Exemplum praebet Constans, de quo LIBANIVS ss): 'Ου ραψωδῶν εἰς μῆκος λόγον μάταιον, ἀλλ' εἰς βραχύτητα ῥημάτων, ὄγκον κατακλείων πραγμάτων, non longe lateque consarcinabat inanem sermonem, sed, concinna breuitate dictorum, ingentem rerum molem concludebat. Personae pariter principes, si qui, diurnos commentarios adamabant, quibus aequale dicendi genus ridere solebat tt). Iidem numos cudendos et inscriptiones ponendas curabant, Agnouit hoc, non solum NIC. BOLAEVS in *Discours sur le stile des inscriptions*; sed aequae P. CHRYSOSTOMVS HANTHALER, monachus Cisterciensis et bibliothecarius in campo liliorum Austriae infer., cuius hinc exstant: *exercitationes faciles, de numis veterum, pro tironibus, in quibus Laconica Quiritum sapientia et par exempla panduntur uu)*. Aclamationes sunt quidem subinde vulgi; sed, animus motus iis conciliat, tam dignitatem, quam breuitatem. Spectat huc illud sollempne: *felicior Augusto; melior Traiano xx)*. Sic et, in tragoediis, non raro Laconismus hero-

ibus

II) *rhet.* III, 2. init. cf. QVINCT. II, 3. VIII, 2. mm) *Tullianar. quaest.* I, 19. nn) III, 2. p. 233. sq. ed. Capp. FVNCCI vir. act. L. L. P. II. c. 4. §. 11. sq. p. 193. sq. oo) Hinc Erasmus, Erasmus imitari se, dixit v. MICH. HAVEMANNI *Amusium* Sect. II. c. 3. p. 271. sqq. pp) QVINCT. II, 4 p. 91. SEN. ep. XXXX. qq) in *delitiis orat. int. c. II.* cf. BARTH. KECKERMANNI *syst. rhet.* p. 608. sqq. rr) PETR. BURMANN. ad Val. Flacci *Argon.* III, 78. sq. ss) or. III. l. Basil. T. II. opp. (ed. Lutet. 1627. fol.) p. 135. tt) FVNCCIUS l. c. p. 177-180. uu) Norimb. 1735, 4. xx) EUTROP. VIII, 2, 18. coll. PLIN. *paneg.* c. 88.

ibus adsignatur. Locustestetur, apud SOPHOCLEM *yy*), quem imitatum esse SENECAM in *Hippolyto*, patebit. Nec alio pertinent apophthegmata Laconum, vel abruptae sententiae, quae plus intelligendum praebent, quam audiendum. At, quoniam fieri nequit, ut hic omnia persequar, quinque commentationibus reliqua complexus, earum certe praeuiam designationem adiungo. Prima respicit *dialectum Laconicam*, cuius argumenti momentum initio proponitur; hinc Doricae dialecti formae seiunguntur, ipsaque Laconum dialectus, ad ordinem Atticae, in quinta commentatione LYCVRGEA, tractatur, adiecto simul indice vocabulorum Laconicorum, qualia iam MEVRSIVS, MAITTARIVS, alii, sed imperfectius et ordine passim neglecto, collegerunt. Altera *philosophiam Laconicam*, sequentibus membris exhibet. "Αμοῦσοι credebantur Lacones: erant autem seuerioribus litteris tincti: maxime philosophi fuerunt: quod, tam testimoniis, quam exemplis, aetatis variae, probatur: eorum philosophia stoicae propinquior: praecipue tamen moralis: quo sententiae Laconicae, prisca consuetudine, referuntur: exhibebant autem officia sibi, rei publicae, priuatis hominibus, DEO religionique, praestanda: quatenus id factum: fundamenta ponebat philosophia contemplatiua: nec illa tractatio vel hodie caret vtilitatibus. Sequuntur *epistolae Laconicae*. Nexum, cum proximis lucubrationibus indicatum, excipiunt epistolarum Laconicarum distinctiones, ubi priuatae publicaeque nominatim occurrunt, deque scytala, post CRELLIVM, non nihil monetur: in proprietates generales inquiritur: miscentur vno verbo vel vna sententia consistentes: adduntur longiores: qua ratione tales cum Laconismo consentiant: memorabilia quaedam de scriptoribus illarum epistolarum: de momentis historicis non nullis et imitationibus: effectus varii narrantur: obseruationes ad artem epistolas scribendi repetuntur inde: meditationibus et accommodationibus, imponitur finis. *De Laconum eloquentia*, penultimo loco agitur. Hic ostenditur, argumentum esse paradoxum; a Laconibus oratores initio pulsos; in ipso silentio Laconum eloquentiam existisse; nec in breuiloquentia minus: qua ratione latior paulatim admissa: sophistae tunc etiam excludebantur: laudationes in theatris fiebant: orationes

B

aliae

yy) FR. TAUBMANN ad Plaut. p. 1464. EM. THESAURVS in *idea argutae et ingen. distinctionis* (Ff. et Lips. 1698.) c. 2. p. 17. sq.

aliae ciuiles, in curia foroque: cum Cretensibus in illa re consensus: ante tricesimum aetatis annum, oratorem surgere, non licebat: qua ratione didicerint eloquentiam: quid hic a nobis euitandum, quid aemulandum. Agmen claudit, *de Spartanis Iudaeorum fratribus inquisitio*. Membra sunt: libri primi Maccabaeorum et Iosephi auctoritas: explicatio dictorum I. Macc. XII. XIII. XV.: origines Laconum: cum Iudaeis consensus generatim; singulatim in cultu diuino, in re domestica; in educatione; in re ciuili; in militari; in ipso sermone; ceteris in consuetudinibus: consecutiones et accommodationes. Nunc, in rem praesentem venimus. Laconica iuuentus, tacita semper in viis, in occupationibus adfida, dicto obediens in disciplinis, ad acute respondendum paratissima, moneat nostram, cuius lustrationi viam hic aperimus, ne Christianam in pudorem coniciat profana. Praesto pariter sint, educationi litterariae nostrae lustrationique, quem ad modum publicae quondam apud Spartanos, EPHORI, vel ideo praecipue VENERABILES, ERVDITI quiuis, singuli FAVTORES et AMICI, quid doctrinae, quid monita profuerint, ad communes preces, coram arbitraturi. P. P. Gerae d. XVIII. Sept. A. C. D. clbCCLXXIII.

RECITATIONVM, AB ILLVSTRIS RVTHENI DOCTORIBVS ET MAGISTRIS,
PER HOC SEMESTRE SPATIVM, INSTITVNDARVM, DESIGNATIO,
PROFESSORIS THEOLOGI LOCO,

Director, obseruationibus, ad pensa dierum sacrae quietis ac festorum ordinaria, mox finiendis, disciplinae diuini cursum redauspicabitur.

PROFESSOR IVRIS.

Quas proxime finiet praelectiones in Iuris Skeleton, denuo annuente Numine inchoabit.

PROFESSOR PHYSICES

Hypochondriaca affectione huc usque multum diuexatus, promissam tandem motus animalis doctrinam inchoabit.

DIRECTOR,

Ope NVMINIS diuini, dierum hebdomadis *altero*, hora VII. matutina, coram ordinibus ambobus, post odas sacras et ep. II. ad Corinth. Graecae expositionem, disciplinam sacram, a se definitionibus, diuisionibus, explicationibus, propositionibus comprehensam, II. dogmaticae poësis exempla, III. oracula primaria Hebraea, V. generalem institutionem stili, finiet; VI. in officiis *Ciceronianis* progredietur:

Sequentis, VII. *Iesaiam* Hebr. et sanctiorem doctrinam, VIII. historiam imperii Germanici, VIII. superius indicata, II. stilum Latinum, tractabit:

Pro.

Proximi, VIII-X. capitibus Hebraeis, actiuam philosophiam adiunget; V-VII. filii Germanici Latiniq; praeceptiones volentibus enodabit;

Quinti, VII. N. T. Gr. et initia *Ernestina*, II. *Suetonianum* Augustum, III. diuini-ores doctrinas, V. *Matthaeum* Graecum, VI. partitiones *Ciceronianas* exponet; quibus finitis, accedet ad *ἐπιστολογραφίαν*:

Sexti, X-XII. resumet nudius tertius. hor. V-VII. indicata; V-VII. addet Tusculanas *Ciceronis* et publica noua:

Postremi VIII. linguam Hebraeam; III. arithmetica Italica et abacum; V. geographiam interpretabitur; VI. cum suis disputabit.

PROFESSOR ELOQVENTIAE

Die Lunae VIII-IX culturam stili, IX-X *Ernesti* Rhetorices Part. I. X-XI *Apocalypsin*, I-II *Curtii* libr. V et VI proponet

Die Martis VIII-X emendabit scriptiones latinas, X-XI *Catulli* et *Martialis* Epigrammata selecta, I-II *Senecae* Troadas, III-IV *Herodoti* libr. II. explicabit

Die Mercurii IX-X *Versuum* suppeditabit materiam, X-XI *Ciceronis* de *Offic.* libr. III. tractabit

Die Iouis IX-X *Aesopo*, X-XI *Virgiliae* Aen. libr. VI. I-II *Ciceronis* orat. pro *Archia* et *Marcello*, studium impendet

Die Veneris IX-X *Epistolam* priorem ad *Corinthios*, X-XI doctrinam sacram, II-III eundem *Ciceronem* III-IV *Lycurgum*, interpretabitur

Die Saturni VII-IX *Graecas* corriget exercitationes, et *Homeri* II. H. X-XI *Horatium*, illustrabit, diuino auxilio sustentatus

CONRECTOR

Die Lunae, hor. VIII. praeunte *Ruckdeschelio*, disciplinam diuiniorem ordini tertio, VIII. *Grammat. lat. marchicam* eidem et quarto, X. *Ciceronis* ad *diversos* epistolas tertio, II. secundo, III. suo ordini exponet.

Die Martis, VII. *Grammat. lat.* tertio quartoque ordini, VIII. libellum institutionibus sanctioribus inservientem explicabit, X. *historiam* cum *geographia* coniunget, I. *Grammaticam* persequetur, II. *Corn. Nep.* ordini secundo praeleget, III. *latini sermonis elegantiam* suos docebit.

Die Mercurii, VIII. stili *versuumque latinorum* materiam suis suppeditabit, X. *Phaedri* fabulas, XI. *Grammaticam graecam* dilucidabit.

Die Iouis, VIII. *Lucae evangelium* ordini secundo enucleabit, VIII. et X. suorum *penfa* emendabit, II. *poësin latinam*, III. *Corn. Nep.* cum suis tractabit.

Die Veneris, VIII. et X. in *Corn. Nep.* perget, I. *Ciceronis* ad *diversos* epistolas cum secundo ordine leget, II. N. T. *graecum*, III. *Gottschedii* *grammaticam germanicam* suis proponet.

Die Saturni, VIII. et VIII. *graeca*, X. *poësin latinam*, I. *Freyeri* *fasciculum graecum* suis intillabit.

LEÇONS

LEÇONS FRANÇOISES.

Lundi, la Grammaire, mercredi et samedi les Aventures de Telemaque.

Ordinum quinque reliquorum totidem magistri, doctrinae sanctioris initia, linguas, artes, musicam, lectionem ipsam, publicis et priuatis hōris, instillabunt, ad sacram quoque coenam accedere volentes, praeparaturi.

Qui, corpus ad numeros musicos mouere, digladiari, scriptionem miridiorem et arithmeticam publice docent, neque deerunt partibus suis.

EX ORDINE PRIMO, CIVES SEQVENTES, DE SIMVL NOMINATIS ARGVMEN-
TIS, DISSERTATIONES BREVIORES CONSIGNARVNT, ET, MODERANTE
DIRECTORE, DIEBUS HEBDOMADVM VLTIMIS, DEFENDERVNT.

CHR. AVG. FRANZ, *Ger.* 1) de haruspibus, neg. SCHMIDIO mai. 2) de iusto Romano-
rum censu, neg. SCHMIDIO, med. IO. HEINR. FROELICH, *Munchenberusd.* 1) de
coniuratione Philotae, neg. TIROFFIO; 2) de Sybaritis, neg. SCHMIDIO, *Poesn.* IO.
GOTTF. HÜHN, *Tyschitz.* de Iudaeorum agno transitu, CHRISTI figura, neg. TI-
ROFFIO: CHR. GOTTLIB SCHMID, *Bernsd.* de theraphimis, ad Gen. XXXI, 34, neg.
TIROFFIO; 2) de deo *παρωω* Hebraeor. ad Act. XXIII, 14, neg. eodem: IO. GE.
SCHMIDT, *Poesnec.* 1) de Ioue Herceo, neg. SCHMIDIO, mai. 2) de vocabulo natalis et
eius vsu vario, neg. TIROFFIO; 3) de vocabulis quibusdam, a luco deriuandis, neg. eod.
IO. FRID. WOHLLEBEN, *Saalburg.* de candidatis veterum Romanorum, neg. TIROFFIO;
IO. CAR. GVIL. HOESLER, *Ger.* de aedilibus fordidis, neg. SCHMIDIO, min. GREGOR.
CHRIST. FRANC. WIRTH, *Blankenh.* de virginum Vestalium maxima, neg. SCHMIDIO,
mai. CHR. AVG. SCHMID, *Bernsd.* de *Θεομοφογίς* Cereris, neg. TIROFFIO: IO.
ANDR. TIROFF, *Aumens.* 1) de Habide *Ἠγοτρίφω*, neg. I. G. SCHMIDIO; 2) de ampu-
tatione praepatii, Iudaeis prius, quam Aegyptiis, vsitata, neg. DOERFELIO; 3) de doctrinis
quibusdam gentium profanarum, contra sanam mentem, neg. C. G. SCHMIDIO; 4) de
Tremulorum absurdis, neg. C. A. SCHMIDIO; 5) de planetarum incolis, neg. WOHLLEBEN;
6) de *διψύχοις*, neg. HÜHNIO: IO. DAVID DOERFEL, *Niberanus*, de nefario
Proserpinae raptu, neg. SCHMIDIO, min.

PROPTER SCRIPTVRAM ACCIPIVNT HONORARIA,

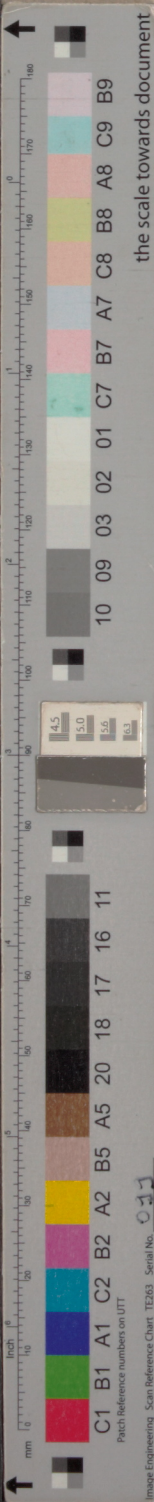
de classe II. I. A. Kaempf, Nicolsdorf. I. H. T. Bernstein, Ger. C. Gu. Bartsch, Lipf.

III. I. G. Oertel, G. W. Oberlaender, Ger. C. G. Hennig.

III. C. G. Rudolph, I. C. Senf, C. A. Behr.

Si quis in exiguis virtutem quaerit hiulcam,
Et crasso saltem sensu producitur effrons;
Huic sapiens, vt equis frenatis, auris in ore.
Talis Athenaeo vegeto procul esto caballus,
Quod, sua iure locis lectissima quaeque reponens,
Obsequium monitis occurrere poscit amicis.

S. D. G!

the scale towards document

I-X. capitibus Hebraeis, actiuam philosophiam adiunget; V-VII. filii
que praeceptiones volentibus enodabit;
N. T. Gr. et initia *Ernestina*, II. *Suetonianum* Augustum, III. diuini-
Matthaeum Graecum, VI. partitiones *Ciceronianas* exponet; quibus
ἐπιστολογραφίαν:
refumet nudius tertius hor. V-VII. indicata; V-VII. addet Tusculanas
ca noua:
I. linguam Hebraeam, IIII. arithmetica Italica et abacum; V. geo-
tabitur; VI. cum suis disputabit.

PROFESSOR ELOQUENTIAE

III-IX culturam stili, IX-X *Ernesti* Rhetorices Part. I. X-XI *Apocalypsin*,
t VI proponet
III-X emendabit scriptiones latinas, X-XI *Catulli* et *Martialis* *Epigram-*
senecae Troadas, III-IV *Herodoti* libr. II. explicabit
IX-X *Veruum* suppedabit materiam, X-XI *Ciceronis* de *Offic.* libr.
-X *Aesopo*, X-XI *Virgilio* *Aen.* libr. VI. I-II *Ciceronis* orat. pro *Archia*
um impendet
X-X *Epistolam* priorem ad *Corinthios*, X-XI doctrinam sacram, II-III
m III-IV *Lycurgum*, interpretabitur
VII-IX *Graecas* corriget exercitationes, et *Homeri* II. II, X-XI *Horatium*,
auxilio sustentatus

CONRECTOR

hor. VIII. praeunte *Ruckdeschelio*, disciplinam diuiniorem ordini tertio,
lat. marchicam eidem et quarto, X. *Ciceronis* ad *diversos* epistolas tertio,
uo ordini exponet.
VII. *Grammat.* lat. tertio quartoque ordini, VIII. libellum institutionibus
rientem explicabit, X. *historiam* cum *geographia* coniunget, I. *Gram-*
tur, II. *Corn. Nep.* ordini secundo praeleget, III. *latini* sermonis ele-
ebit.
, VIII. *stili* *veruum*que *latinorum* materiam suis suppedabit, X. *Phae-*
Grammaticam *graecam* dilucidabit.
III. *Lucae* *euangelium* ordini secundo enucleabit, VIII et X *suorum* pensa
pöfin *latinam*, III. *Corn. Nep.* cum suis tractabit.
VIII et X. in *Corn. Nep.* perget, I. *Ciceronis* ad *diversos* epistolas cum
get, II. *N. T.* *graecum*, III. *Gottschedii* *grammaticam* *germanicam* suis
VIII. et VIII. *graeca*, X. *poëfin* *latinam*, I. *Freyeri* *fasciculum* *grae-*

LEÇONS